

СТАНОВИЩЕ
от доц. д-р ГАЛЕНА СТОЯНОВА ИВАНОВА
ПУ «Паисий Хилендарски»
на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“,
по: област на висше образование 1. Педагогически науки,
професионално направление 1.2. Педагогика
(Предучилищна педагогика – игрови технологии) на катедра Предучилищна
педагогика,

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 34 от 04.07.2026 г., и в интернет страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра Предучилищна педагогика към Педагогически факултет, като кандидат участва **гл. ас. д-р Теодора Живкова Бахчеванова** от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Педагогически факултет, катедра Предучилищна педагогика

1. Общо представяне на процедурата и кандидата

Представеният от гл. ас. д-р Теодора Живкова Бахчеванова комплект документи и научни материали в електронен формат е съобразен с изискванията на Правилника за развитие на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и включва всички необходими документи, предвидени за участие в процедурата. След осъществената проверка потвърждавам съответствието на кандидата с изискванията за допускане до конкурса.

За участие в конкурса д-р Теодора Бахчеванова е представила общо 15 научни публикации, от които: 1 монография, 1 книга и 13 научни статии. Освен тях са представени още *12 публикации, които не подлежат на рецензиране*, тъй като 7 са включени в процедурата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, а 5 са били представени и оценени в предходна конкурсна процедура за заемане на академичната длъжност „главен асистент“.

2. Кратки биографични данни на кандидата

Теодора Живкова Бахчеванова е родена на 3 септември 1986 г. Нейната образователна подготовка е насочена към областта на предучилищната педагогика и методиката на чуждоезиковото обучение, което определя и професионалното ѝ развитие. До постъпването си на работа в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ професионалният ѝ опит е изцяло свързан с тези направления. В периода 2019–2023 г., а и към настоящия момент, тя последователно заема академичните длъжности „асистент“ и „главен асистент“ в катедра „Предучилищна педагогика“ към Педагогическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

Следва да се отбележи, че представената автобиографична информация е твърде лаконична и не предоставя достатъчно данни за цялостното професионално и академично развитие на кандидата. Това се отнася и за двата варианта на представяне на автобиографията - текстовият и европейският формат на академична биография (Europass), което затруднява по-пълната оценка на професионалния профил.

3. Учебно-преподавателска и научно-изследователска дейност

Аудиторната заетост на д-р Теодора Бахчеванова възлиза на 640 часа, придружена от 60 часа извънаудиторна активност, като научно-методическият ѝ принос се допълва от разработването на 8 авторски учебни програми.

За участие в настоящата конкурсна процедура гл. ас. д-р Теодора Бахчеванова е представила общ научен актив от 15 публикации, включващ 1 монографичен труд, 1 научно изследване под формата на книга и 13 статии.

Качествената оценка на научно-преподавателските постижения на кандидата показва системни и задълбочени изследователски интереси в интердисциплинарното поле на предучилищното образование, игрово-базираното учене и пропедевтиката на ключови компетентности в ранното детство. Значим акцент в научното творчество на д-р Бахчеванова се поставя върху концептуализирането на детската игра като водещ педагогически и дидактически ресурс в образователния процес на предучилищните институции.

Поради изискванията за обективност и съгласно нормите на академичната етика, от настоящото оценяване изключвам книгата, разработена на базата на защитения дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“. Мотивът за това решение е свързан с предходното ми качество на научен ръководител на докторанта, което предполага пряка ангажираност с процеса на създаване на научния труд и изключва възможността за напълно независима външна оценка.

Монографията на Т. Бахчеванова *„Компетентностно ориентиран модел за учене чрез игра в предучилищна възраст“* извежда педагогически модел, основан на теорията за игровия континуум. Трудът търси научно решение на актуалния конфликт между натиска върху малките деца за бързо усвояване на академични знания и естествената им потребност от игра. Включването на компетентностния подход в рамките на игровата активност на децата очертава евристични вектори в научно-педагогическия дискурс.

В този контекст считам, че концепцията за пропедевтика на ключовите компетентности, чрез игрови форми притежава теоретико-приложна стойност и генерира иновативни перспективи в полето на предучилищната педагогика.

В монографичния труд е направен детайлен анализ на компетентностно ориентирани модели за учене чрез игра, както и на съвременните им концептуални основания. Авторката разкрива научно-практическия потенциал на игровия континуум, като предлага актуални педагогически модели и подходи. През призмата на това понятие играта се интерпретира като цялостна система, свързваща автономността на детето с конкретните образователни цели. Идеята за непрекъснатост на игровия процес – от напълно свободна до ръководена от възрастен дейност – служи за адаптиране на утвърдени чуждестранни модели, които служат като теоретична основа на настоящото изследване.

Методиката на емпиричното изследване се базира на стандартизирана анкетна карта, администрирана в дигитална среда. Инструментариумът е конструиран чрез операционализация на водещите изследователски конструкти: компетентностен подход, игрово-базирано учене и професионална готовност на детските учители за приложение на създадения модел. Структурата на въпросника включва няколко тематични блока, насочени към

цялостно обхващане на изследвания феномен, а получените данни са подложени на количествен и качествен анализ.

Въпреки че в методологическата рамка е декларирано използването на софтуерната платформа Microsoft Excel за целите на дескриптивната статистика (в т.ч. честотни разпределения, относителни дялове и средни стойности), в аналитичната част на труда аз констатирам дефицит на систематичното им прилагане.

Анализът на съдържанието и структурата на монографичния труд дава основание да се отбележи *концептуално противоречие* между категориите „учене чрез игра“ и „игрово базирано обучение“. В предложените практически разработки се предвиждат компоненти, характерни за игрово базираното обучение, вместо да се стъпва върху дефиницията за учене чрез игра, което по същество изключва директната и активна намеса на педагога. Разликата между двете понятия се състои в посоката на водещия процес, крайната цел и структурата на активността. Макар често да се бъркат, те представляват две различни педагогически стратегии. Освен това в теорията за игровия континуум се има предвид както ученето чрез игра, така и игрово базираното обучение.

В анкетата и в практическите разработки активно се използва терминът „компетентности“, но считам, че на етапа на компетентностната пропедевтика е по-коректно да се оперира с понятието „компетенции“. Този избор е теоретично по-прецизен, предвид ранната възраст, степента на психо-физическо развитие и ограничения социален опит на децата. Разграничението между „компетентност“ (като по-широко, системно личностно качество) и „компетенция“ (като конкретно знание, умение, отношение или норма на поведение) е изключително важно, когато се отнася за предучилищна възраст или начален етап на формиращи взаимодействия в тази насока (пропедевтика).

В контекста на представените приложни измерения на компетентностно ориентирания модел за учене чрез игра и прилежащите му педагогически технологии, се наблюдава известна терминологична и концептуална неяснота при диференцирането на игровите сценарии за отделните възрастови групи. В изложението констатирам еkleктично смесване на класически игрови категории, което рефлектира върху методологическата прецизност на работата

Видими примери за това несъответствие са формулировки като: „сюжетно-ролева игра (в областта на предметната игра)“ (с. 92) и „сюжетно-ролева игра (предметна игра със споделена цел)“ (с. 96), където произволно се свързват два генетично различни и хронологично последователни стадия в онтогенезата на детската игра (предметно-игрови и сюжетно-ролеви). Аналогично, дефиниции като „дидактична игра, реализирана чрез предметна игра“ (с. 107), „игрово учене в развиващ се етап“ (с. 100) и „подвижна игра (с възникващи правила)“ (с. 112) се нуждаят от допълнително теоретично уточняване, тъй като размиват границите между спонтанната детска активност, регулираната от правила игра и целенасочените дидактически форми на педагогическо взаимодействие с децата.

В представените за оценка статии д-р Теодора Бахчеванова продължава и задълбочава изследванията си в областта на игровото многообразие и неговото имплицитно значение за езиковото, комуникативното, социалното, когнитивното и творческото израстване на децата. Положителна оценка заслужава публикуваната в сп. „Педагогика“ статия „Игри за развитие на креативността на децата в предучилищна възраст“. В този научен труд авторката изследва спецификата на детската креативност, проявена в хода на

разгръщане на игри, проектирани въз основа на „Теорията за решаване на изобретателски задачи“. Получените емпирични данни показват, че решаването на творчески и изобретателски задачи в рамките на игровия процес създава прагматични условия за активно проучване, възприемане и трансформиране на социалната и предметната среда от страна на децата в игров план.

Анализът на научната продукция и съответстващите ѝ наукометрични данни е извършен в съответствие с Минималните национални изисквания за придобиване на научна степен и заемане на академичната длъжност „доцент“ съгласно ЗРАСРБ и прилежащия му правилник. Експертната проверка на представената от кандидата справка-декларация показва наличието на некоректно отразени стойности в някои от отчетните позиции. След извършена независима повторна калкулация на наукометричния принос беше констатирано несъответствие между декларирания и реалния брой точки. Сравнителният анализ между нормативно изискуемия минимум за академичната длъжност „доцент“ и верифицирания реален актив на кандидата гл. ас. д-р Теодора Живкова Бахчеванова е представен в следния систематизиран вид:

Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за академична длъжност „доцент“ и реален брой точки на кандидата гл. ас. д-р Теодора Живкова Бахчеванова

Група от показатели	Съдържание	Доцент - мин. брой	Реален брой
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	-
В	Показател 3	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	200	250
Д	Сума от показателите от 11 до 13	50	190
Е	Сума от показателите от 14 до края		15
	ОБЩО	400	605

Важно е да се отбележи, че дори след нанасянето на прецизиращите корекции и елиминирането на некоректно отчетените данни, реконструираният наукометричен актив на кандидата остава над фиксирания законов минимум. Количественото превишаване на показателите осигурява необходимата стабилност на процедурата и ми дава основание за легитимно заключение, че професионалните и научните приноси на гл. ас. д-р Теодора Бахчеванова съответстват на държавните стандарти за придобиване на академичната длъжност „доцент“.

4. Критични бележки и препоръки

1. В теоретичния анализ на монографичния труд използваните източници са представени твърде общо. Цитира се основно годината на издаване, като почти изцяло липсват препратки към конкретни страници. Това затруднява верификацията на научната информация, затруднява

проследяването на литературните източници и не позволява достатъчно прецизна проверка на теоретичните постановки.

2. Прави впечатление, че цитатите за минималните национални изисквания са приоритетно от колеги от близката професионална общност. Подобна практика не дава реална представа за научния отзвук от постиженията на автора. Препоръчвам на д-р Теодора Бахчеванова да публикува научната си продукция в подходящи и по-широко достъпни издания, за да увеличи реалния брой на своите цитирания.
3. Препоръчвам още на д-р Теодора Бахчеванова да насочи усилията си към по-висока терминологична прецизност в бъдещите си публикации.

Не поставям конкретни въпроси към кандидатката, тъй като формулираните критични бележки дават достатъчно основания за концептуална защита от нейна страна по време на публичното заседание.

След внимателното ми запознаване с представените за оценяване материали и установените неточности, пропуски или противоречия приемам, че *е възможно отделни постановки по разглежданата проблематика да не съвпадат изцяло с моите научни възгледи*, но те представят интерпретациите и научните позиции на д-р Теодора Бахчеванова, които могат да бъдат защитени в рамките на научната дискусия. Поради това считам, че тези различия не оказват влияние върху общата ми положителна оценка и не намаляват стойността на научните приноси и постижения на кандидатата. В този смисъл направените от мен бележки и препоръки имат конструктивен, насочващ и препоръчителен характер и са ориентирани към по-нататъшното развитие и задълбочаване на бъдещата ѝ научноизследователска дейност.

Заклучение

Документите и материалите, представени от д-р Теодора Бахчеванова, отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатката е представила достатъчен брой научни трудове, различни от дисертационния труд за придобиване на ОНС „доктор“ и материалите за заемане на академичната длъжност „главен асистент“. Представените материали съдържат научни и научно-приложни приноси.

След като се запознах с представените в конкурса материали и анализирах научната ѝ продукция, давам своята **положителна оценка** и предлагам на уважаемото научно жури да присъди на д-р Теодора Бахчеванова академичната длъжност **„доцент“**.

26.07. 2026 г.

Изготвил становището:

Доц. д-р ГАЛЕНА ИВАНОВА